

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL STUDIES

UNIVERSITY OF PÉCS, HUNGARY

NONPROFIT SZERVEZETEK TERÜLETI ÉS GAZDASÁGI EGYENSÚLYTALANSÁGA A GAZDASÁGI VÁLSÁGTÓL NAPJAINKIG

Prof. Kákai László, Pécsi Tudományegyetem

Magyar Regionális Tudományi Társaság XIX. Vándorgyűlése, Budapest, 2021. november 4-5.

Kutatói kérdések

- A nonprofit szervezetek fejlődésének milyen területi és gazdasági összefüggései mutathatók ki Magyarországon?
- A megyék gazdasági potenciálja és a nonprofit szervezetek közötti létezik-e ill. kimutatható-e kapcsolat?
- A megyék területi jövedelmi potenciálja, valamint a területi egységek gazdasági aktivitása kapcsolatba hozható-e a nonprofit szervezetekkel?
- Milyen területi különbségek mutathatók ki a nonprofit szervezetek fejlődése tekintetében?

Az elemzésbe bevont változók

Változó megnevezése	Változó tartalma
Gazdasági jövedelempotenciál	1 lakosra jutó területi jövedelem (ezer Ft/fő)
Külföldi tőkevonzás	1 lakosra jutó külföldi befektetés (ezer Ft/fő)
Foglalkoztatási szint	100 lakosra jutó aktív kereső (%)
Vállalkozási aktivitás	100 lakosra jutó jogi és nem jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások száma (szervezet/100 lakos)
Lakossági jövedelempotenciál	1 lakosra jutó szja mértéke (Ft/fő)
Felsőfokú végzettség	100 lakosra jutó befejezett felsőfokú (főiskola, egyetem) végzettek aránya (%)
Nonprofit aktivitás	1000 lakosra jutó nonprofit szervezetek száma (szervezet/1000)
Adományozási hajlandóság	Az szja-befizetések 1%-át felajánló adófizetők az összes adófizető arányában (%)
Adományozási potenciál	A felajánlott szja összege egy adófizetőre vetítve (Ft/adófizető)

Módszertan

- A változók közötti kapcsolat elemzéséhez lineáris korrelációs módszert használtunk.
- Ez az elemzési módszer meg tudja mutatni két változó közötti kapcsolat nagyságát (erősségét) és irányát. A korrelációszámítás során a korrelációs együttható 0 és 1, illetve 0 és -1 érték között mozoghat. A 0 érték azt jelenti, hogy a két elemzésbe bevont változó között nincs összefüggés, míg az 1 illetve a -1 érték azt mutatja, hogy a két változó teljes mértékben összefügg. Tehát az összefüggés akkor a legerősebb, ha a korrelációs együttható 1 vagy -1, és akkor a leggyengébb (mivel nincs), ha az együttható 0. Ezen értékek közötti számok ezért megmutathatják azt, hogy mennyire erős vagy gyenge az összefüggés a két változó között.
- Az elemzés során ezért úgy kategorizáltuk az összefüggéseket, hogy:
 - **erős**, ha az együttható nagyobb vagy egyenlő mint 0,7 illetve kisebb vagy egyenlő mint -0,7
 - **közepes**, ha az együttható nagyobb vagy egyenlő, mint 0,4 de kisebb mint 0,7 illetve kisebb vagy egyenlő, mint -0,4 de nagyobb mint -0,7
 - **gyenge**, ha az együttható kisebb mint 0,4 de nagyobb vagy egyenlő mint 0 illetve nagyobb mint -0,4, de kisebb vagy egyenlő mint 0

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL STUDIES

UNIVERSITY OF PECS, HUNGARY

[illegible]

A nonprofit aktivitás és a gazdasági potenciál változása 2008 és 2013 között*

Megye	2010		2011		2012		2013	
	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál
Bács-Kiskun	mérsékelt	mérsékelt	alacsony	gyenge	alacsony	mérsékelt	alacsony	gyenge
Baranya	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge
Békés	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge
Borsod-Abaúj-Zemplén	mérsékelt	mérsékelt	alacsony	gyenge	alacsony	gyenge	mérsékelt	gyenge
Budapest	magas	kedvező	magas	kedvező	magas	kedvező	magas	kedvező
Csongrád	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	gyenge
Fejér	mérsékelt	mérsékelt	alacsony	kedvező	alacsony	kedvező	alacsony	mérsékelt
Győr-Moson-Sopron	mérsékelt	kedvező	mérsékelt	kedvező	mérsékelt	kedvező	mérsékelt	kedvező
Hajdú-Bihar	mérsékelt	mérsékelt	alacsony	mérsékelt	alacsony	mérsékelt	alacsony	gyenge
Heves	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge
Jász-Nagykun-Szolnok	mérsékelt	gyenge	alacsony	gyenge	alacsony	gyenge	alacsony	gyenge

* Mindkét esetben az adott mutató országos átlagtól való területi eltérésén alapul a kategóriarendszer. Az alacsony és gyenge minősítést akkor kapott egy megye, ha az adott mutató értéke legalább 2 standard hibával alacsonyabb volt az átlagnál. Magas és kedvező értéket akkor kapott, ha az adott érték 2 standard hibával volt az országos átlag felett.

A nonprofit aktivitás és a gazdasági potenciál változása 2008 és 2013 között

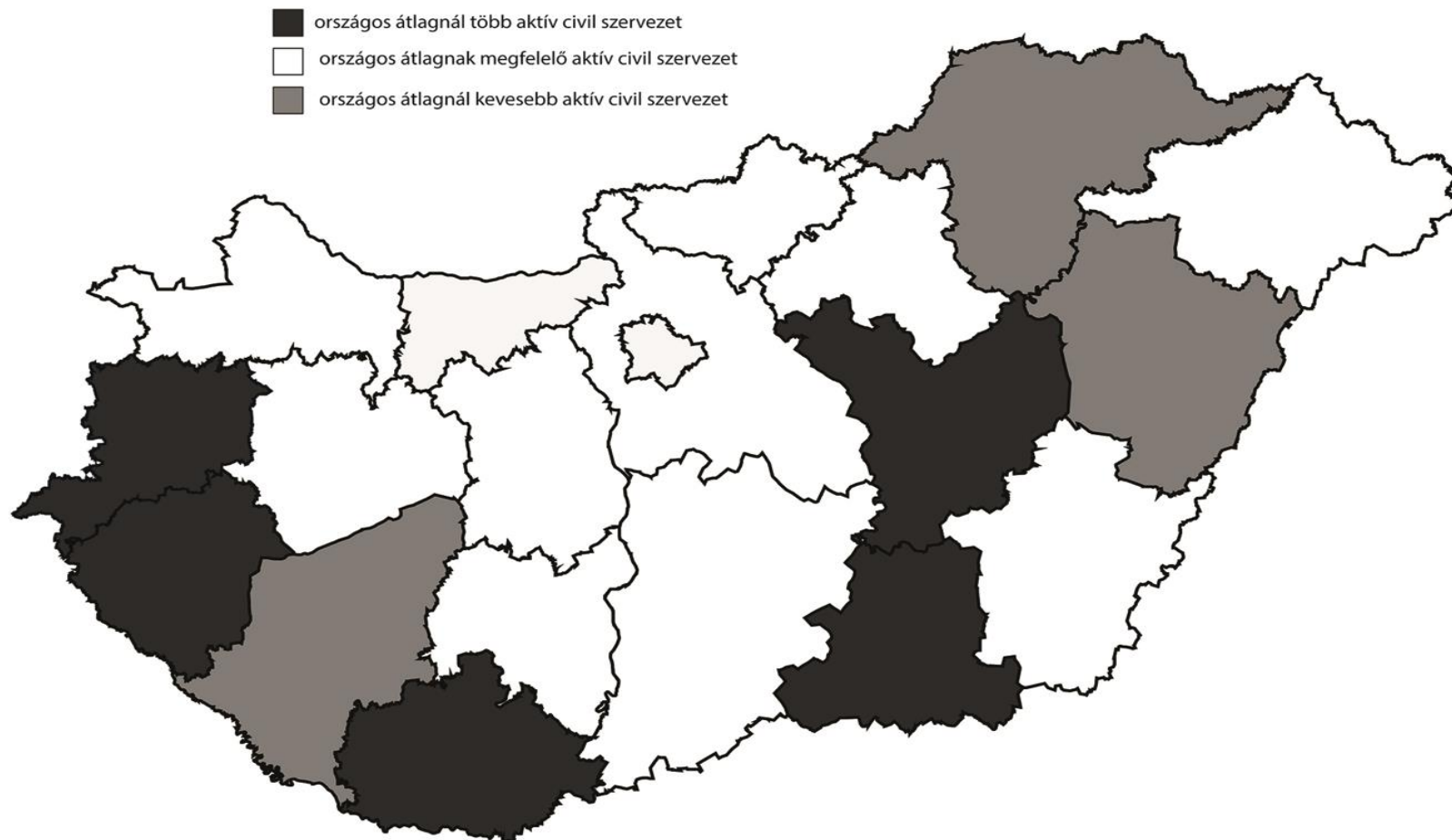
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL STUDIES

UNIVERSITY OF PÉCS, HUNGARY

Megye	2010		2011		2012		2013	
	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál	Nonprofit aktivitás	Gazdasági potenciál
Komárom-Esztergom	mérsékelt	gyenge	alacsony	kedvező	alacsony	kedvező	alacsony	mérsékelt
Nógrád	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge	mérsékelt	gyenge
Pest	mérsékelt	mérsékelt	alacsony	mérsékelt	alacsony	mérsékelt	alacsony	mérsékelt
Somogy	mérsékelt	mérsékelt	magas	gyenge	magas	gyenge	magas	gyenge
Szabolcs-Szatmár-Bereg	mérsékelt	mérsékelt	alacsony	gyenge	alacsony	gyenge	alacsony	gyenge
Tolna	mérsékelt	mérsékelt	magas	mérsékelt	magas	mérsékelt	mérsékelt	gyenge
Vas	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	kedvező	mérsékelt	mérsékelt
Veszprém	magas	mérsékelt	magas	mérsékelt	magas	mérsékelt	magas	gyenge

Civil aktivitás 2010-ben *

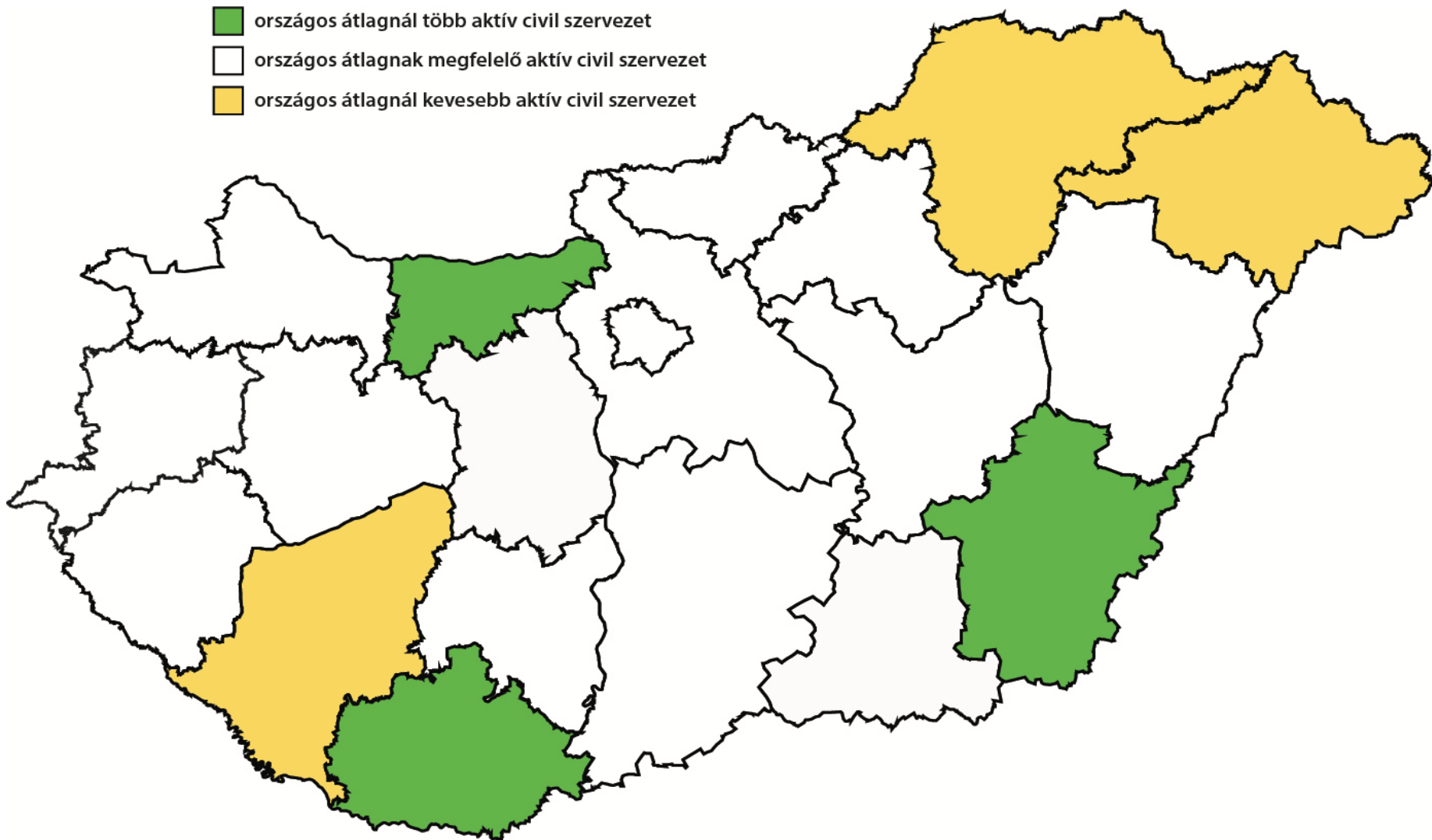
* Az ábra a 1000 főre jutó nonprofit szervezetk mutatóján alapul. Ennek országos átlaga 6,3 volt 2010-ben, 6,4 volt 2012-ben és 6,9 volt 2013-ban.

Civil aktivitás 2013-ban

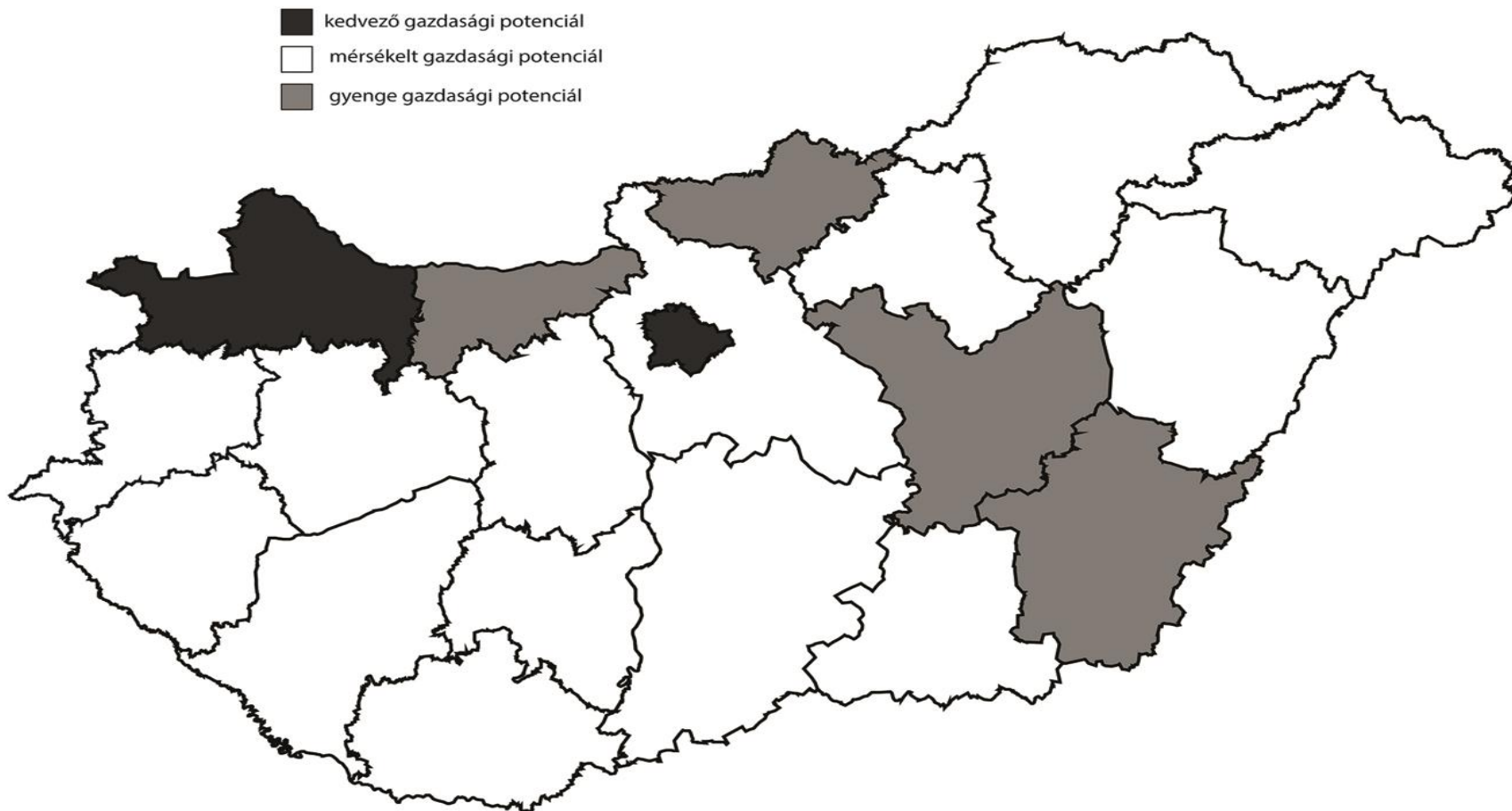
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL STUDIES

UNIVERSITY OF PÉCS, HUNGARY

- országos átlagnál több aktív civil szervezet
- országos átlagnak megfelelő aktív civil szervezet
- országos átlagnál kevesebb aktív civil szervezet

Civil szervezetek gazdasági potenciálja 2010-ben *

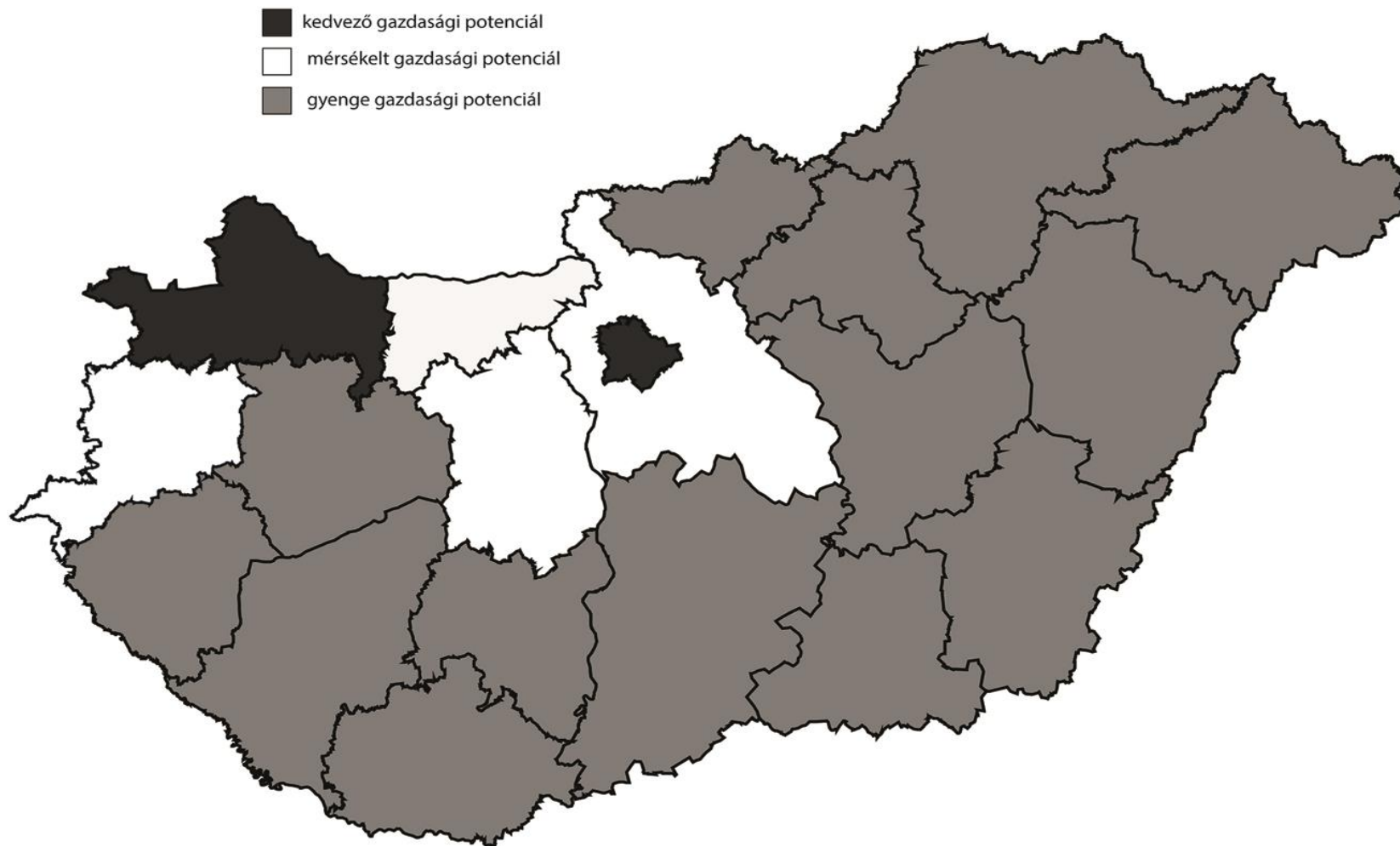

* A gazdasági potenciál mérésére a megyénként összesített GDP adatokat használtuk. Az országos átlagtól való eltérés alapján soroltuk be őket a kedvező, a mérsékelt és a gyenge kategóriákba.

Civil szervezetek gazdasági potenciálja 2013-ban

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL STUDIES

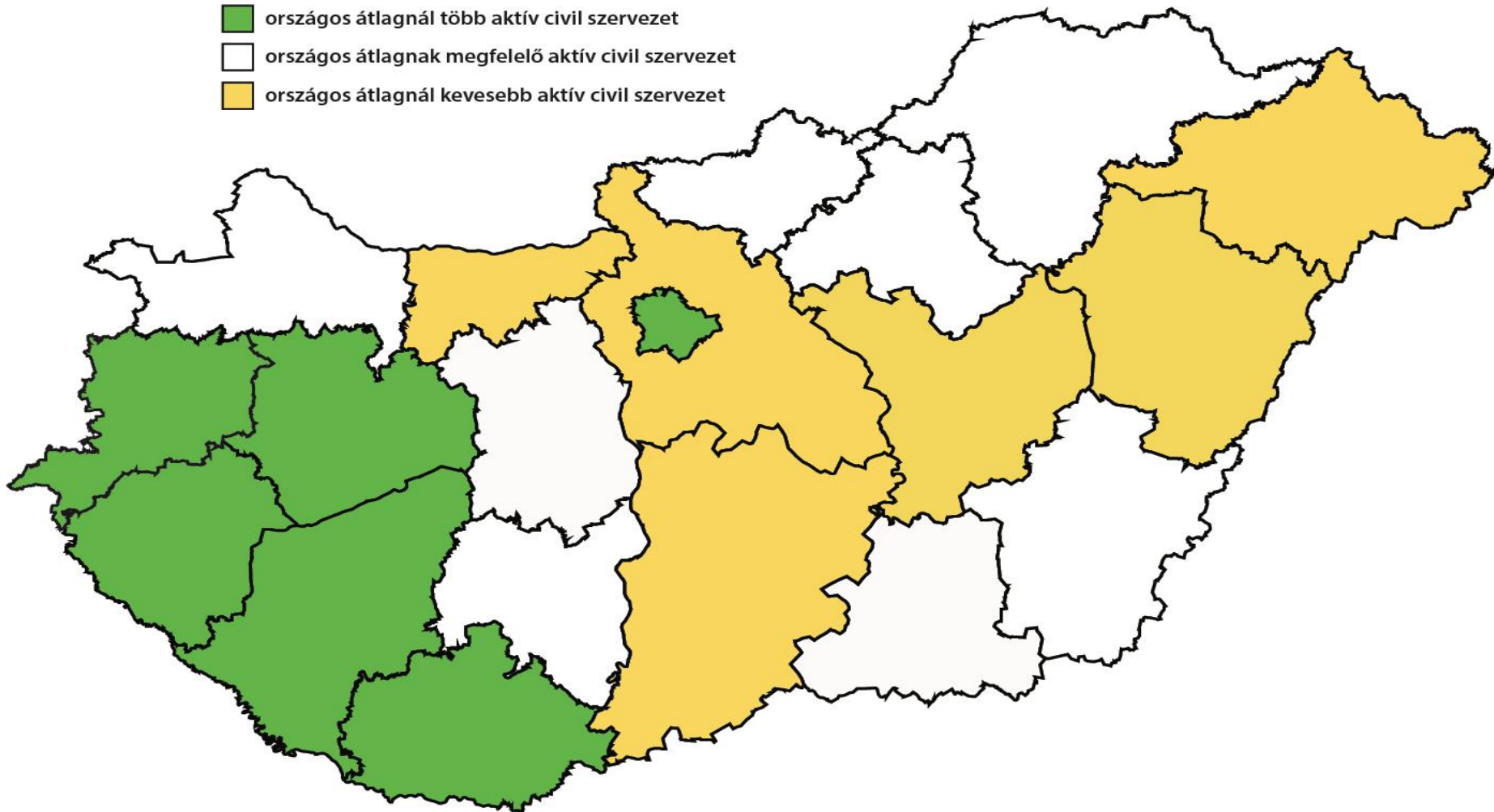
UNIVERSITY OF PÉCS, HUNGARY

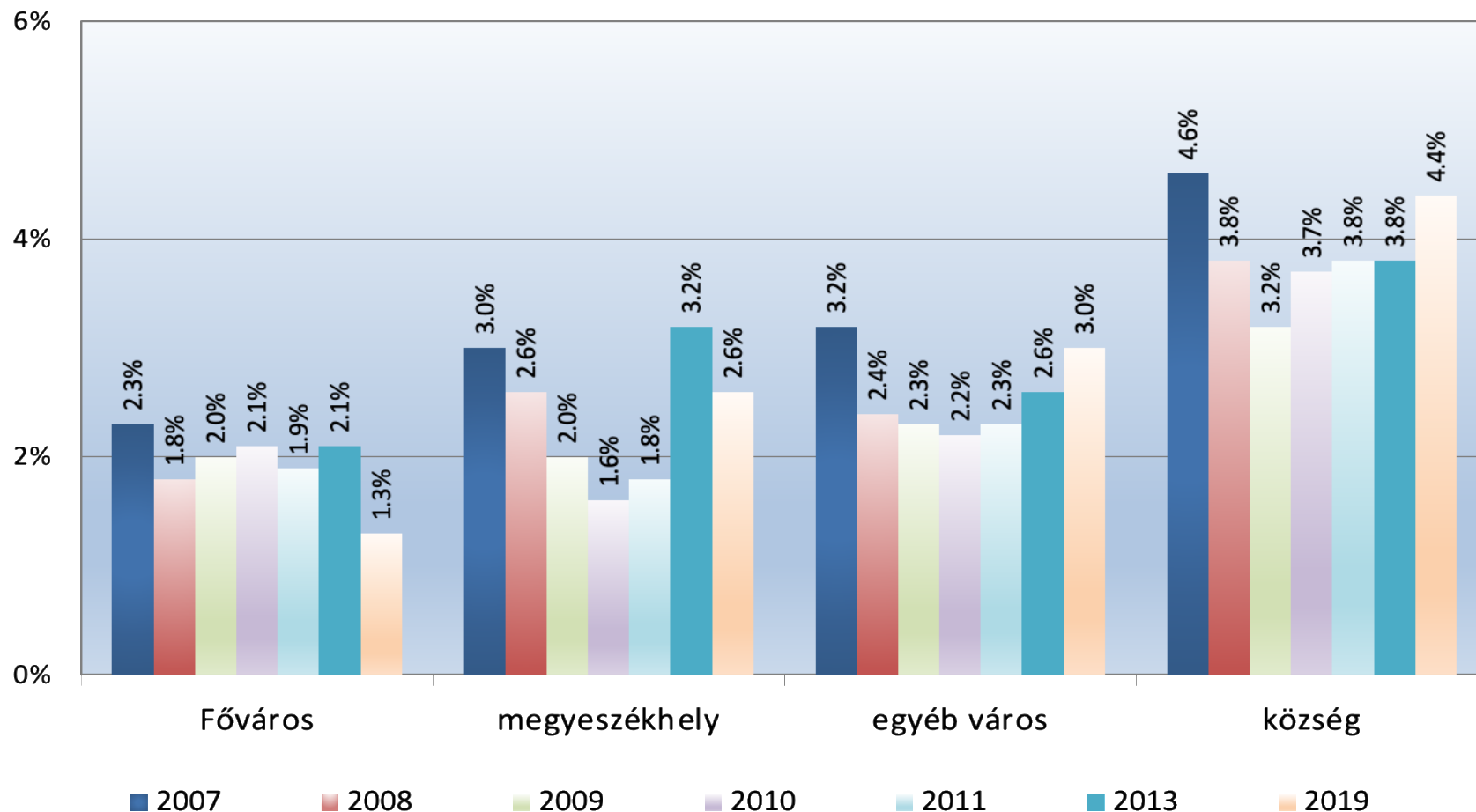
Nonprofit szervezetek száma megyénként 2019-ben

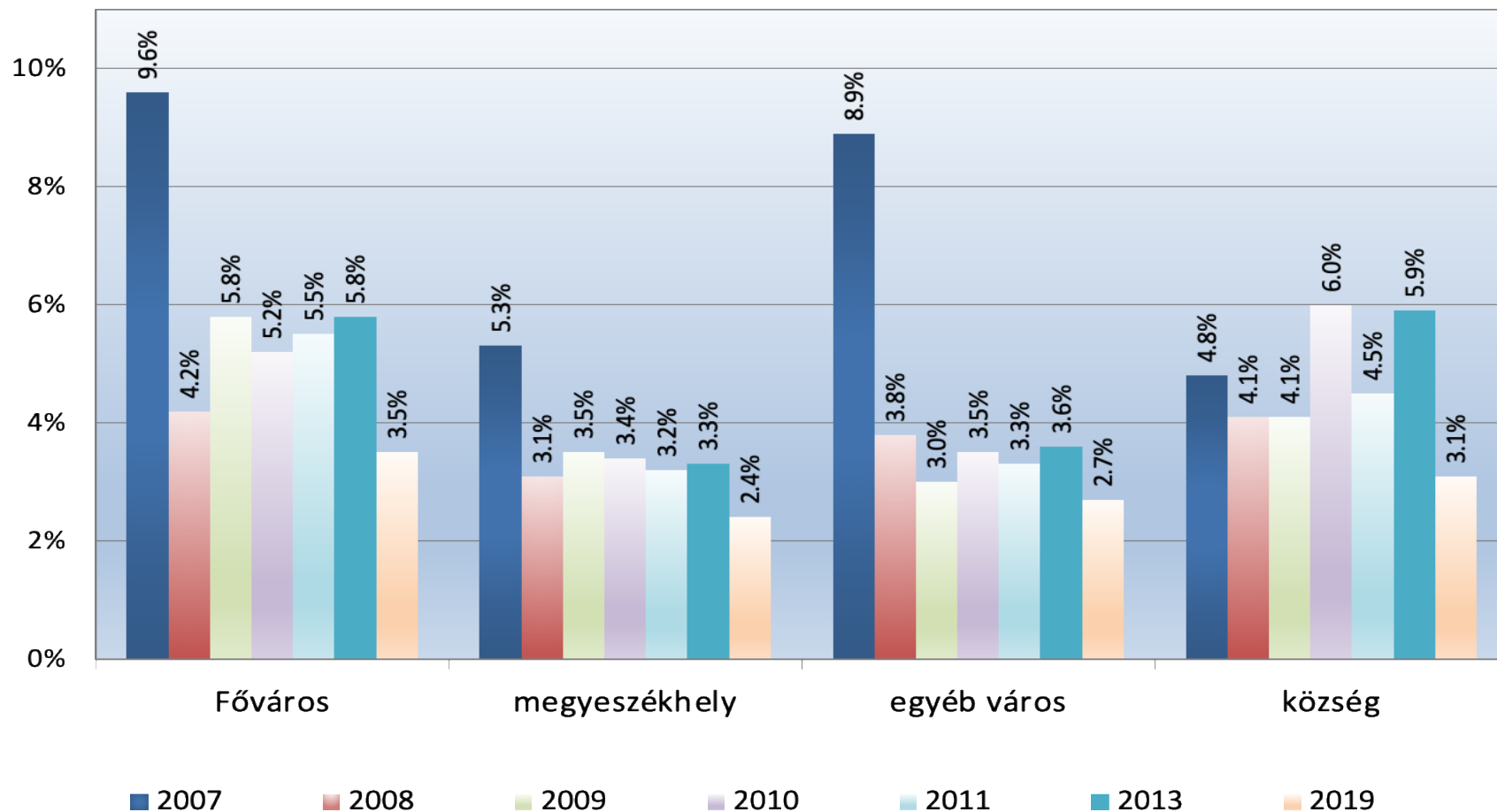
- országos átlagnál több aktív civil szervezet
- országos átlagnak megfelelő aktív civil szervezet
- országos átlagnál kevesebb aktív civil szervezet

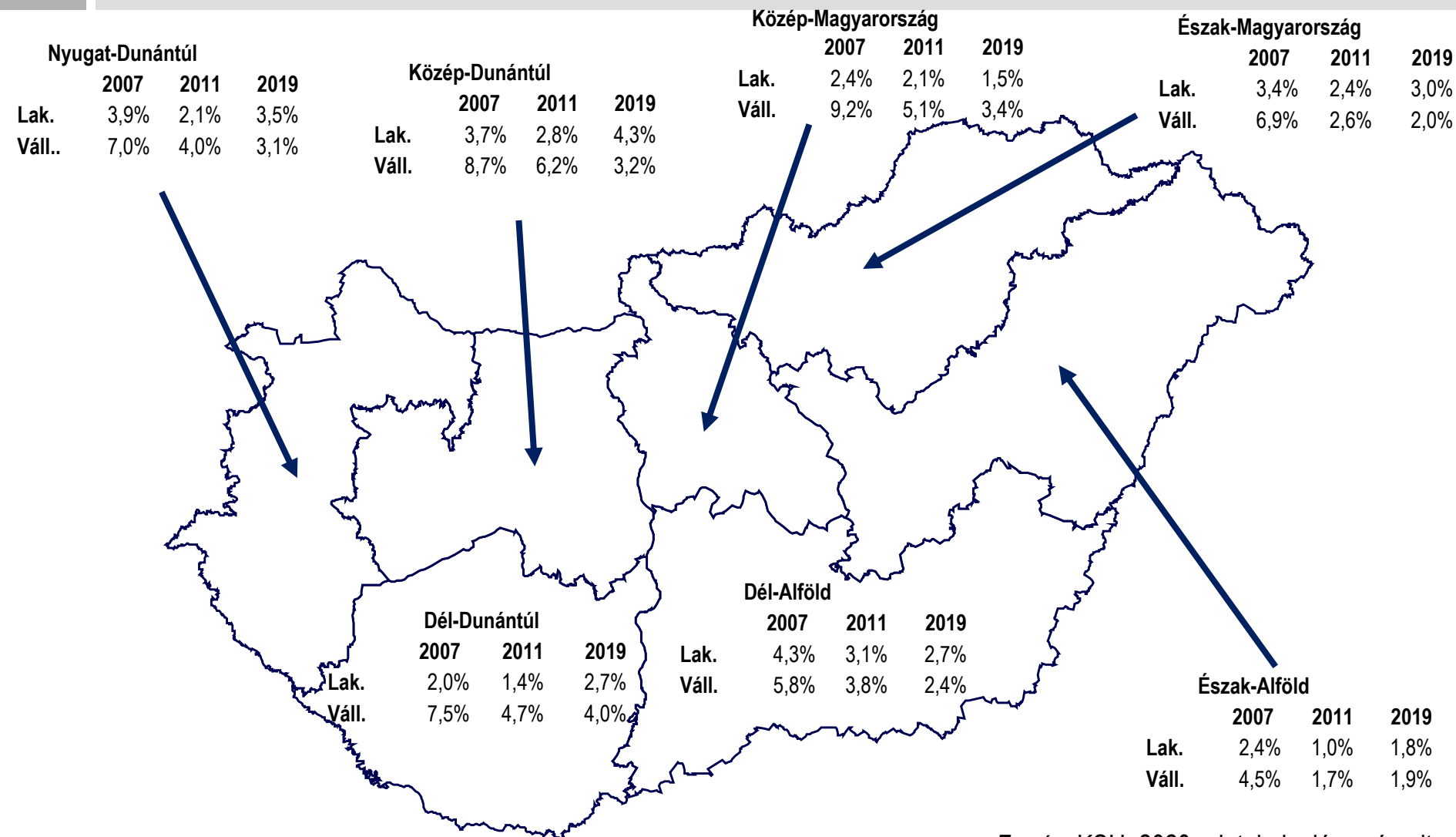
Lakossági bevételek aránya a szervezetek összes bevételein belül településtípusonként (2007, 2008*, 2009, 2010, 2011, 2013, 2019)

Vállalati bevételek aránya a szervezetek összes bevételén belül településtípusonként (2007, 2008*, 2009, 2010, 2011, 2013, 2019)

A Lakossági és a különböző vállalati bevételek aránya a szervezetek összes bevételén belül régiónként (2007, 2011, 2019)

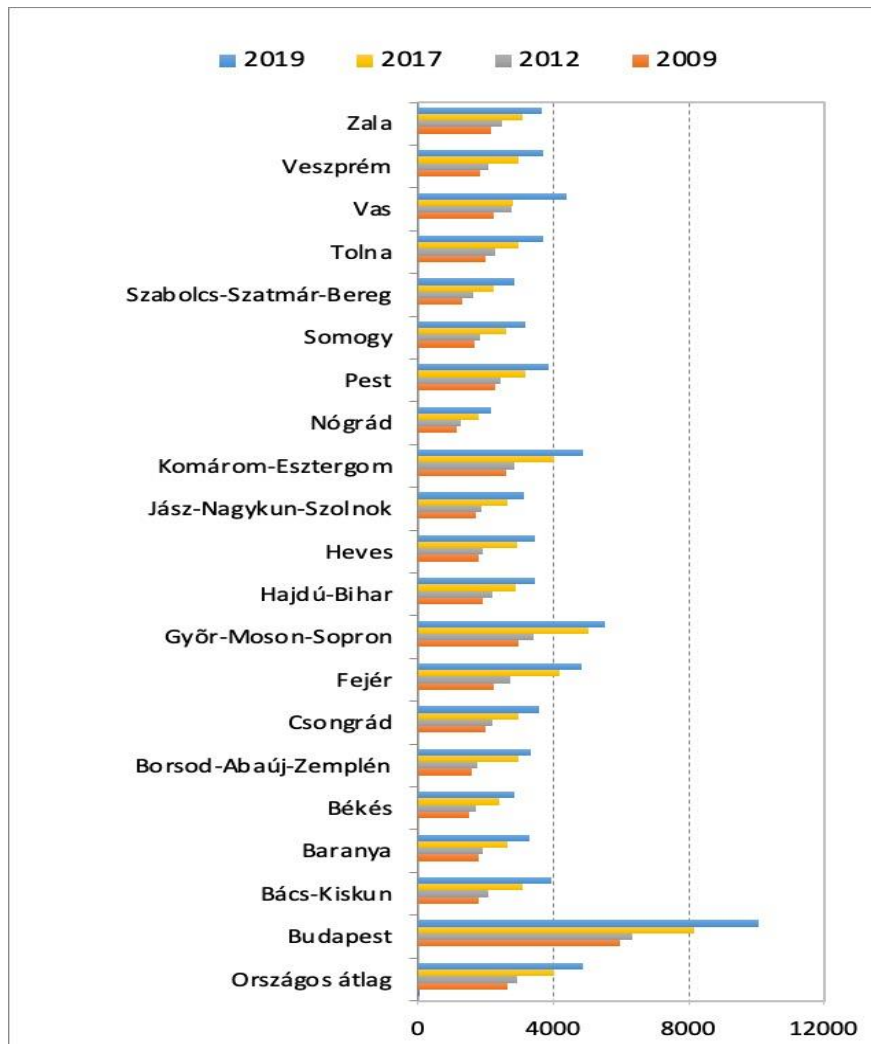
Forrás: KSH, 2020 adatai alapján számolt

A GDP változásának és a nonprofit aktivitás alakulásának összefüggése

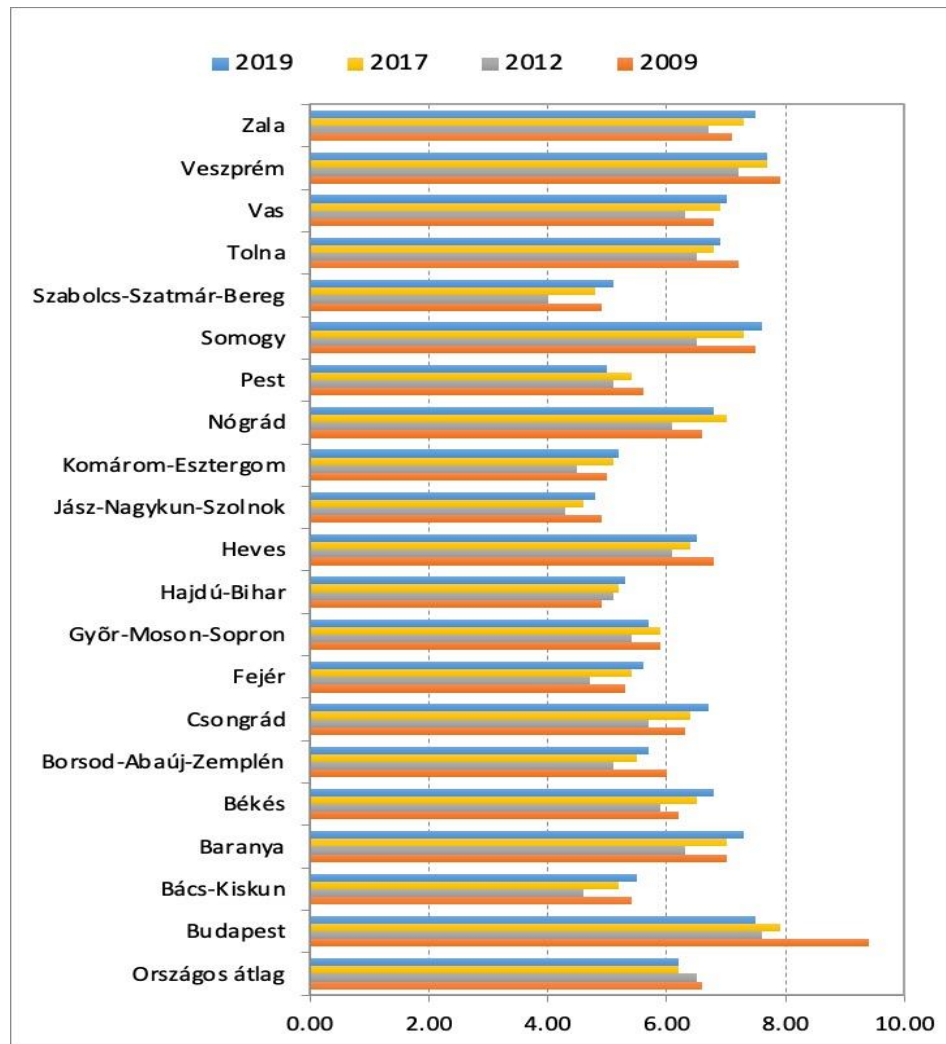
Forrás: KSH, 2020 adatai alapján számolt

Egy főre jutó GDP (ezer Ft)

Nonprofit szervezetek száma 1000 lakosra

Konklúzió

- 2013-hoz képest radikálisan átalakult a térkép. Az átlaghoz viszonyított értékek teljesen megváltoztak megyei bontásban, miközben az össz országos átlag alig változott. Ennek országos átlaga 6,3 volt 2010-ben, 6,4 volt 2012-ben és 6,9 volt 2013-ban. 2019-ben pedig 6,2.
- A felborult térszerkezet mellett az egyszerű gdp adat már semmit nem magyaráz, nincs összefüggés, ami megmagyarázná ezt a változást.
- A válság éveiben már nem fedezhetők fel olyan egyértelmű mintázatok a nonprofit aktivitás és a gazdasági fejlettség között, mint az 1990-es években, vagy a 2000-es évek közepén
- A válság éveiben már nem fedezhetők fel olyan egyértelmű mintázatok a nonprofit aktivitás és a gazdasági fejlettség között, mint az 1990-es években, vagy a 2000-es évek közepén
- Mind ez nem azt jelenti azt, hogy ennek a két mutatónak az összevetése értelmetlen lenne és innentől nem lehetséges valid módon kutatni ezt a kapcsolatrendszer. Egyszerűen arról van csak szó, a gazdasági élet és a civil szektor közötti kapcsolatrendszer megértéséhez, több mutatóra, többváltozós elemzési módszerekre

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

kakai.laszlo@pte.hu